

Seminár SHMÚ k suchu

Slovenský hydrometeorologický ústav zorganizoval pre reportérov, poľnohospodárov a lesníkov odborný seminár k suchu. Uskutočnil sa v Topolčiankach 22. septembra, teda deň po tom, ako vláda SR rozhodla o uvoľnení historickej sumy na odškodnenie za sucho vo výške 50 mil. eur.

„Odškodnenie za sucho bude vyplatené ešte v tomto roku a pôjde pre prežúvavce, teda finančné prostriedky nasmerujeme do živočíšnej výroby,“ uviedol v úvode seminára poverený generálny riaditeľ Sekcie poľnohospodárstva Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Pavol Štec.

SHMÚ pripravil súhrn informácií o tohtoročnom suchu a jeho porovnanie s minuloročným stavom.

Rok 2021 bol zrážkovo normálnym rokom, celoslovenský priemer bol 761 mm zrážok. Z pohľadu časového rozloženia zrážok už vidno ale rozdiely: veľmi suchý jún a výrazné sucho v októbri na juhu východného Slovenska; v lete extrémne sucho na tretine územia; deficit vlhky do 100 mm na Orave a Kysuciach; výnimočné a extrémne sucho na strednom a východnom Slovensku.

Najhoršie dopadli plodiny ako sú zemiaky, ďateľoviny, lucerna, zelenina a jačmeň.

Rok 2022 bol ale oveľa horší ako rok 2021.

Na začiatku roka boli veľké vlhové rozdiely medzi severom a juhom Slovenska. SHMÚ zaznamenal mierne až výrazné suchu. Máj a jún sa pod tohtoročnú úrodu podpísal výrazným spôsobom, súčet zrážok bol na niektorých miestach najnižší od začiatku merania. Od mája do augusta sme extrémne suchu evidovali v každom mesiaci. SHMÚ hovorí o vysokom výpare a nedostatku zrážok. Stav kulminoval v júli. V jeho závere nastalo zlepšenie len v povrchovej vrstve pôdy, v hlbšej stále extrémne suchu pretrvávalo. Najhoršie dni boli 17.7. a 24.7., kedy bola viac ako polovica územia zasiahnutá suchom. Najdlhšie suchu trvalo v Senici /204 dní/ a v Podolínci /140 dní/.

Ak porovnávame intenzitu sucha, tak tento rok extrémne suchu zasahovalo oveľa väčšie územie ako vlani. Výnimočné a extrémne suchu v tomto roku bolo na viac než 70% územia Slovenska.

V tomto roku suchu postihlo najmä kukuricu, trávnaté povrchy, jablone, hrušky, slivky a zeleninu.

Ako bojovať so suchom

Podľa docenta Paulena zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre sa v tomto roku suchu najviac prejavilo na produkčných územiach krajiny. Významnou úlohou pri suchu je vlhkosť vzduchu. Pokiaľ je suchý aj vzduch, rastliny sa nevedia dostať do vegetácie.

Klimatické zmeny sa v našom prostredí prejavujú dlhším vegetačným obdobím, nerovnomerným rozložením zrážok, zmenou charakteru zrážok a zmenenou vodnou bilanciou zrážok.

Podľa docenta Paulena nie je pritom vôbec jedno, kedy sa suchu objaví. Nedostatok vody spôsobuje v ovocinárstve najhoršie dopady pred kvitnutím, po odkvitnutí a založení plodov, v čase ich intenzívneho rastu a po opade listov. Rastliny vädnú, vysychajú, nedostatočne rastú. Predčasne im opadávajú listy a dávajú nižšiu úrodu pri nižšej kvalite.

Riešenie sucha

Docent Paulen priblížil počas seminára niektoré možnosti, ako riešiť suchu. Základom je dodanie vody závlahou. Ďalším riešením je časový spôsob – teda uniknutie suchu. Napríklad v ovocinárstve môžu pestovatelia zvoliť vhodný ovocný druh alebo odrodu, čím by posunuli termín pestovania a zberu úrody v závislosti od sucha.

Ďalšou možnosťou je úprava vodnej bilancie pestovania – podpora zachytenia a udržania vody v sade – terénne úpravy, spôsob obrábania pôdy; ochrana pred stratami vody – obrábanie pôdy, obmedzenie prúdenia vzduchu, mikroklima.

Samostatnou kapitolou je vhodné ošetrovanie pôdy a zvýšenie obsahu organickej hmoty spolu s podporou mikrobiálnych spoločenstiev a diverzity pôdneho druhu.